

Onderwerp	Aanvraag investeringsplan en -krediet aanpak KRW opgave Waternatuur, vismigratie en mitigerende maatregelen 2022 - 2027
Versienummer	1
Dossiernummer	2389
D&H datum	dinsdag 12 oktober 2021
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Voor het uitvoeren van een deel van het KRW-programma 2022-2027:

1. Het investeringsplan voor Waternatuur met de geraamde kosten ter hoogte van € 8.000.000 vast te stellen;
2. Het verzamelkrediet, ter hoogte van € 8.000.000 beschikbaar te stellen voor het aanleggen van Waternatuur.
3. Het investeringsplan voor vismigratievoorzieningen met de geraamde kosten ter hoogte van € 2.800.000 vast te stellen;
4. Het verzamelkrediet, ter hoogte van € 2.800.000 beschikbaar te stellen voor het aanleggen van vismigratievoorzieningen.
5. Het investeringsplan voor de mitigerende maatregelen met de geraamde kosten ter hoogte van € 1.900.000,- vast te stellen;
6. Het verzamelkrediet, ter hoogte van € 1.900.000 beschikbaar te stellen voor het aanbrengen van mitigerende maatregelen.

2) Aanleiding

Delfland werkt aan schoon, gezond en levend water in heel het beheergebied. De waterkwaliteit voldoet nog niet. Er worden nog teveel schadelijke stoffen aangetroffen in te hoge concentraties en in het watersysteem van Delfland zijn er nog te weinig mogelijkheden voor plantengroei (structuur), waardoor macrofauna (insecten) en vissen onvoldoende habitat hebben. Voor het behalen van de KRW doelen in 2027 is een ambitieus maatregelenpakket opgesteld om hier samen met onze gebiedspartners aan te werken (Ontwerp KRW-programma 2022-2027, vastgesteld in de VV van 25 juni 2020). Deze maatregelen lopen uiteen van het voorkomen van de emissies van gewasbeschermingsmiddelen uit glastuinbouw tot aan optimalisatie van beheer en onderhoud. Zie onder Toelichting (15.).

Een belangrijk deel van de maatregelen betreft investeringen in het watersysteem om het netwerk van natte ecologische zones te versterken, deze zones te beschermen en vismigratie mogelijk te maken om daarmee de ecologische waterkwaliteit te verbeteren. Het gaat daarbij om de aanleg van:

- 1) waternatuur (waaronder natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen en vissenbossen),
- 2) vismigratievoorzieningen en
- 3) maatregelen zoals plantenkorven, beschermende oevers (waaronder wilgentakken, palenrijen en damwanden) om kwetsbare waternatuur te beschermen.

Net zoals bij de aanleg van natte ecologische zones in de planperiode van SGBP2 (2016-2021) als bij de uitvoering van projecten voor de waterkeringen en het watersysteem worden hiervoor nu verzamelkredieten aangevraagd. Individuele kredietaanvragen voor individuele, vaak kleine, projecten vragen veel ambtelijke inzet, terwijl flexibiliteit om snel te kunnen inspelen op kansen steeds vaker nodig blijkt. Voor het uitvoeren van deze maatregelen is financiering nodig in de vorm van een investeringsplan en verzamelkrediet. Daarom vragen

Dossiernummer: 2389

wij voor deze opgave drie investeringsplannen en drie verzamelkredieten aan. Over de voortgang wordt regelmatig gerapporteerd aan de VV.

3) Beoogd effect

Voor de periode tot en met 2027 verder uitvoering te geven aan het aanleggen en realiseren van waternatuur, vismigratievoorzieningen en beschermende maatregelen ten behoeve van de KRW-opgave (SGBP3) voor schoon, gezond en levend water.

4) Kernboodschap

Delfland werkt aan schoon, gezond en levend water in heel het beheergebied. Dat is belangrijk voor de natuur, de biodiversiteit, een gezonde en prettige leefomgeving én om te voldoen aan de doelen van Europese Kaderrichtlijn Water. Hiervoor beschermen wij de waterkwaliteit en stimuleren wij de ecologie. Wij werken aan de aanleg van meer waternatuur en het vispasseerbaar maken van gemalen en stuwen om het netwerk van natte ecologische zones te versterken, de ecologische waterkwaliteit te verbeteren en de biodiversiteit te bevorderen. Ook treffen wij maatregelen om de negatieve effecten van o.a. recreatievaart en exoten op (de ontwikkeling) van de waternatuur tegen te gaan. Met het vaststellen van de investeringsplannen en het beschikbaar stellen van het krediet wordt hiervoor geld beschikbaar gesteld.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Op 24 september 2015 heeft de VV het KRW-programma Delfland 2016-2021 (kenmerk 1209518) vastgesteld inclusief het maatregelenpakket voor de periode 2016-2021. De maatregelen zijn gericht op het bereiken van de KRW-doelen uiterlijk in 2027. Natte ecologische zones zijn onderdeel van dit maatregelenpakket.

Op 21 juni 2016 heeft de VV het investeringsplan en verzamelkrediet 'Programmatische aanpak KRW-opgave natte ecologische zones 2016-2021' vastgesteld en een krediet beschikbaar gesteld voor maatregelen ten behoeve van de KRW-doelen. De realisatie van waternatuur vormt een belangrijk element in het maatregelenpakket.

In 2008 heeft de VV de Visie Vismigratie Delfland vastgesteld. Daarin geeft Delfland aan naar een vrije vismigratie, een onbelemmerde uitwisseling van vissen tussen polders en boezem en tussen boezem en zee te streven.

Op 25 juni 2020 heeft de VV het investeringsplan voor vijf vismigratie voorzieningen vastgesteld en het bijbehorende verzamelkrediet ter beschikking gesteld die in het kader van SGBP2 gerealiseerd dienen te worden.

Op 25 juni 2020 (dossier 1845) heeft de VV het 'Ontwerp KRW-programma Delfland 2022-2027' inclusief het maatregelenpakket op hoofdlijnen voor de periode 2022-2027 vastgesteld.

6) Regelgeving en Beleid

- De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW): deze verplicht EU-lidstaten stroomgebiedbeheer-Plannen voor de waterkwaliteit (SGBP's) op te stellen. Binnen elk stroomgebied werken gemeenten, provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat samen aan het doel van de KRW. Dit voorstel gaat in op de KRW-periode 2022 - 2027 (SGBP3).
- Waterbeheerplan 6: 2022-2027 waarin de Delflandse maatregelen voor SGBP3 worden vastgelegd.
- De Waterschapswet en het Waterschapsbesluit: op basis hiervan zijn de financiële regels van Delfland afgeleid.

7) Financiën

De aan te vragen investeringsplannen zijn in totaal € 12.700.000 en aan kredieten is in de jaren 2022 tot en met 2027 € 12.700.000 benodigd voor de uitvoering van de investeringsmaatregelen van het KRW programma 2022-2027.

Investering	Investerings plan	Investerings krediet
Waternatuur	€ 8.000.000	€ 8.000.000
Vismigratievoorzieningen	€ 2.800.000	€ 2.800.000
Mitigerende maatregelen	€ 1.900.000	€ 1.900.000
	€ 12.700.000	€ 12.700.000

De bedragen van het investeringsplan en verzamelkrediet komen voort uit het ontwerp KRW-programma 2022-2027 en zijn opgenomen in de strategische investeringsagenda en toegelicht in paragraaf 15. De investeringsplannen en verzamelkredieten zijn gebaseerd op eerste ramingen voor de projecten die al zijn verkend en van kostenkanten die zijn gebaseerd op ervaringscijfers SGBP2.

De jaarlijkse kapitaallasten voor het de investeringen van het SGBP3 bedragen (rente en afschrijving), gedurende 20 jaar gemiddeld € 850.000.

Realisatie van bovenstaande maatregelen zorgt voor uitbreiding van het areaal dat door Delfland moet worden onderhouden. De kosten van beheer en onderhoud voor deze uitbreiding worden meegenomen in de exploitatie en meerjarenbegroting vanaf 2023.

De verenigde vergadering wordt in de jaarlijkse P&C-cyclus geïnformeerd over de voortgang van de doelrealisatie en de financiële uitputting van dit krediet. Op deze manier wordt de verenigde vergadering geïnformeerd en kan de VV indien nodig bijsturen. De bedragen voor de meerjarenraming worden opgenomen in de Kadernota 2023.

8) Duurzaamheid

Het primaire doel van het verder uitvoering geven aan de realisatie van waternatuur, vismigratievoorzieningen en mitigerende maatregelen ten behoeve van de KRW-opgave (SGBP3) is schoon, gezond en levend water. Daarmee levert het programma een positieve bijdrage aan de biodiversiteit en leefomgeving van plant, dier en mens.

Het verbeteren van de waterkwaliteit draagt bovendien bij aan het behoud van de steeds schaarser wordende zoetwaterbronnen in ons beheersgebied. Bij de uitvoering van de maatregelen wordt steeds gekeken naar de meest duurzame oplossingen.

9) Organisatorische en personele consequenties

De benodigde personele middelen voor verkenning, planvorming en uitvoering van deze maatregelen is geborgd in de begroting 2022 en de meerjarenraming. Het gaat om circa 5 fte. Dossiernummer: 2389

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Risico: Binnen de projecten werken wij met een programmatische aanpak waarbij we streven naar flexibiliteit op basis van inzichten uit de verkenningen, planvorming, onderzoeken en inspelen op kansen die zich voordoen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dat brengt met zich mee dat de kosten niet allemaal op voorhand exact zijn in te schatten. Er is wel sprake van een zekere bandbreedte. Het investeringsplan is gebaseerd op eerste ramingen voor de projecten die al zijn verkend en van kostenkentallen die zijn gebaseerd op ervaringscijfers.

Beheersmaatregel: Gedurende de uitvoering ontstaat meer inzicht in de werkelijke kosten van de maatregelen. De kans bestaat dat inschrijvingen op (deel)projecten afwijken van de op ervaringscijfers gebaseerde kostenkentallen. Hierover rapporteren wij aan de VV in het projectenoverzicht bij de P&C-cyclus.

Aanbesteding en realisatie

Risico: De markt is overspannen en het is onzeker of voldoende partijen zullen inschrijven. Verder zijn grondstoffen en materialen lastiger te verkrijgen en duurder geworden. Dit alles kan leiden tot hogere kosten en vertragingen in de doelrealisatie.

Beheersmaatregel: Vooraf verschillende partijen inventariseren en benaderen op beschikbaarheid voor zowel capaciteit als materialen.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Communicatie over het voorliggend besluit volgt in de D&H Nieuwsbrief.

Bij opmaat naar, uitvoering en afronden van projecten is er projectcommunicatie die bijdraagt aan de reputatie van Delfland als deskundige, betrouwbare en transparante overheid. De communicatie grijpt terug op de kernboodschap schoon, gezond en leven water in het hele gebied, de kernboodschappen voor biodiversiteit en KRW (incl. samenwerking met partners). Afhankelijk van effecten van uitvoeringsprojecten op de omgeving wordt participatie ingezet

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Met de jaarlijkse begrotingsbehandeling (de eerstvolgende is de begroting 2023) zal aan de Verenigde Vergadering een geactualiseerde prognose van het investeringsvolume worden gegeven van de jaardoelen. Over de voortgang van het verzamelkrediet wordt bij de jaarrekening gerapporteerd middels het projectenboek.

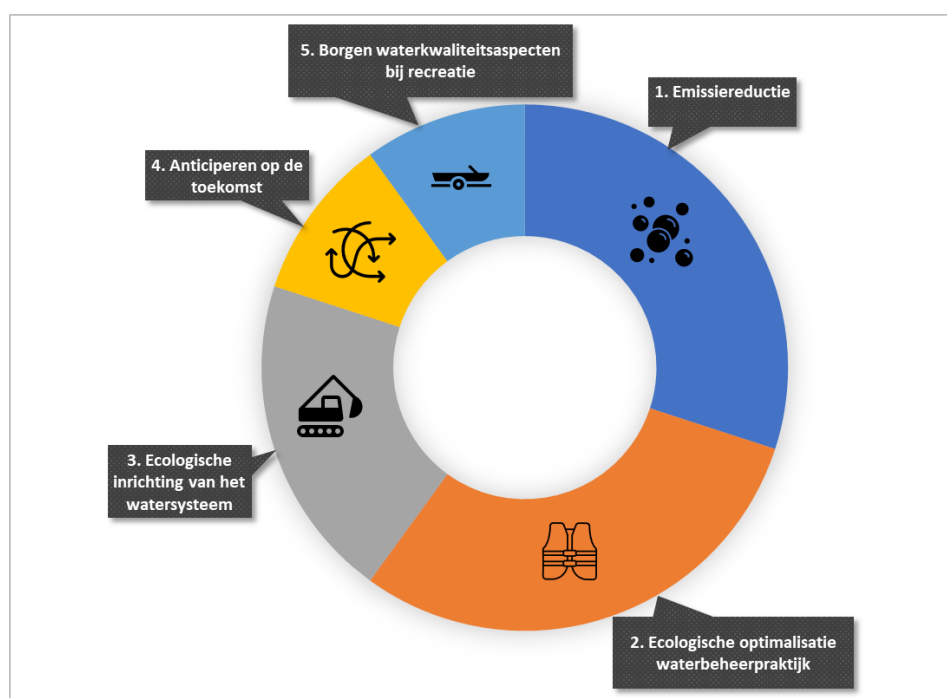
14) Bevoegd orgaan

De VV is bevoegd om investeringsplannen en kredieten vast te stellen op grond van artikel 99 van de Waterschapswet.

15) Toelichting

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is in 2000 in werking getreden om de waterkwaliteit te verbeteren. Het is een resultaatverplichting om in 2027 de doelen te halen, die Delfland daarvoor in het ontwerp KRW-programma 2022-2027 heeft vastgesteld. De doelen zijn gebaseerd op alle mogelijke maatregelen die redelijkerwijs en kosteneffectief kunnen worden uitgevoerd. Dat heeft geleid tot een ambitieus maatregelenpakket. Voor het behalen van de doelen is het essentieel dat de voorgestelde maatregelen worden uitgevoerd en dat zij het effect hebben dat nu op basis van de gedurende SGBP1 en SGBP2 verworven inzichten wordt ingeschat.

Het maatregelenpakket bestaat uit een vijftal bouwstenen om samen met onze gebiedspartners aan te werken. Dit voorstel betreft investeringsvoorstellen voor maatregelen onder bouwsteen 3 en 5.

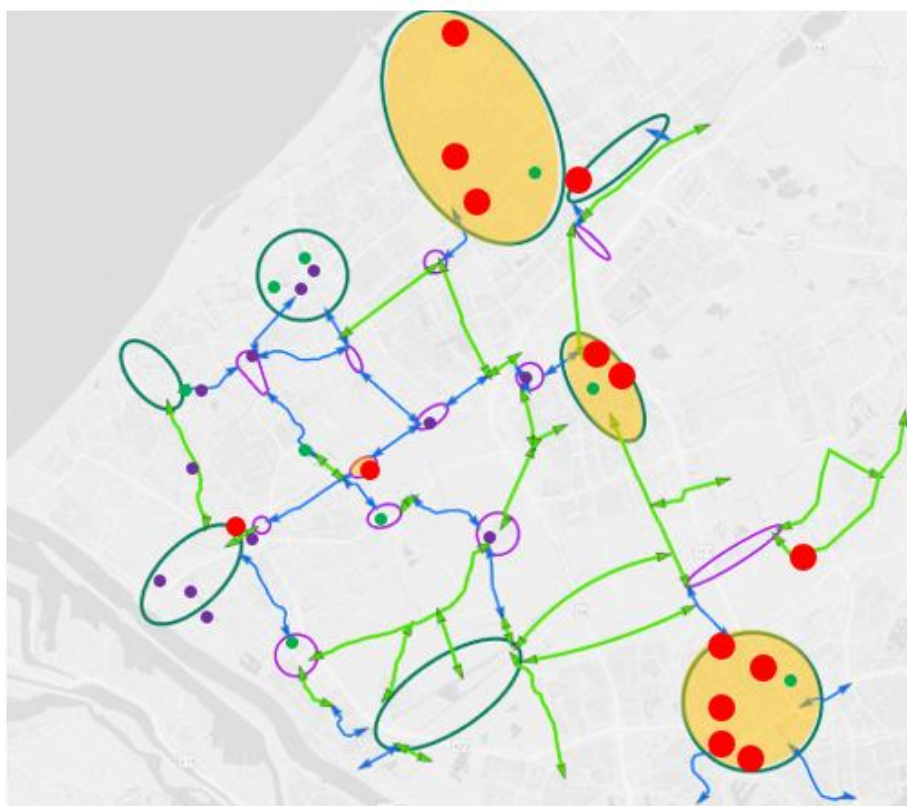

Figuur 1. Bouwstenen KRW-programma

Binnen de bouwsteen 3 "Ecologische inrichting van het watersysteem" is het voltooiën van het netwerk van natte ecologische zones (NEZ-netwerk) een van de maatregelen die wij nemen om de ontwikkeling van waterplantzones te stimuleren en zo het ecologisch netwerk te versterken, de ecologische waterkwaliteit te verbeteren en de biodiversiteit te bevorderen. Daarnaast blijven wij inzetten op het ontsluiten van ons gebied voor vissen door het vispasseerbaar maken van kunstwerken.

Versterken NEZ-netwerk

Het gewenste netwerk van natte ecologische zones om de doelen te halen, is in onderstaande afbeelding weergegeven. Met het netwerk worden de kerngebieden (groene cirkels) met een kwalitatief goed leefgebied met elkaar verbonden door stapstenen (paarse cirkels) die bestaan uit rustpunten op strategische plekken langs relatief kale watergangen (blauwe lijnen) en groene corridors (groene lijnen) die bestaan uit vrijwel aaneengesloten natte ecologische

Legenda

- Kerngebied
- Kerngebied met opgave
- Stapsteen
- Stapsteen met opgave
- Groene corridor
- Verbinding met voldoende kleine afstand tussen stapstenen en kerngebieden

zones.

De focus ligt op het afmaken en versterken van dit netwerk. In de afbeelding is het volgende opgenomen:

- De groene stippen zijn uitgevoerde projecten in de periode van SGBP 1 en SGBP 2;
- De paarse stippen zijn projecten die nog worden uitgevoerd binnen SGBP2;
- De rode stippen zijn de locaties die we op dit moment op de planning hebben staan om verder te verkennen en uit te voeren in SGBP3.

In de planperiode van SGBP3 streven we naar het aanleggen van de laatste benodigde stapstenen en de drie stedelijke kerngebieden van Den Haag, Delft en Schiedam-Rotterdam. Dit zijn complexe gebieden, waar slechts beperkte kansen zijn om mee te liften op (woningbouw)ontwikkelingen in de stad. Daarom gaan we hier op zoek naar alternatieve oplossingen zoals drijvende eilanden en vissenbossen. Daarnaast is buitengewoon onderhoud nodig voor bestaande NEZ'zen.

Op basis van kosten van de gerealiseerde projecten in SGBP2 wordt voor de planperiode SGBP3 uitgegaan van gemiddelde realisatiekosten van € 580.000 euro per hectare. Voor het behalen van de ecologische doelen sturen we op het voltooiën van het netwerk en verwachten hiermee circa 14 hectare te realiseren. Daarmee komt het totale bedrag voor SGBP3 (2022-2027) voor de Waternatuur op € 8.000.000, uitgaande van realisatie in nvo's. In plaats van nvo's gaan wij waar nodig andere maatregelen, zoals drijvende oevers of vissenbossen, realiseren. De uiteindelijke kosten zullen afhangen van aard en omvang van de deelprojecten.

Vispasseerbaar maken kunstwerken

Om vrije vismigratie mogelijk te maken en te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving wil Delfland de kunstwerken binnen zijn beheergebied vrij passeerbaar maken voor vissen mits effectief en haalbaar.

Na vaststelling van de Visie Vismigratie Delfland is een knelpuntenanalyse uitgevoerd, die inzicht geeft in welke gebieden in 2027 ontsloten moeten zijn voor vis. Deze knelpuntenlijst wordt binnen de vastgestelde kaders van de visie vismigratie met enige regelmaat geactualiseerd. In SGBP3 pakken we de prioritaire vismigratieknelpunten op.

Op basis van kosten van de gerealiseerde projecten in SGBP2 wordt voor de planperiode SGBP3 uitgegaan van gemiddelde realisatiekosten van € 350.000 euro per vismigratievoorziening. We verwachten 8 vismigratievoorzieningen aan te leggen. Daarmee komt het totale bedrag voor de planperiode SGBP3 (2022-2027) voor de vismigratievoorzieningen op € 2.800.000.

Mitigerende maatregelen

Bij de bouwsteen 5 "Borgen waterkwaliteitsaspecten bij recreatie" ligt de focus op optimalisatie en mitigatie van negatieve effecten van de recreatievaart op de waterkwaliteit.

Binnen het programma waterkwaliteit wordt continu onderzoek gedaan naar praktisch toepasbare maatregelen die wij kunnen nemen om het negatieve effect van vaarverkeer op de ecologie te verminderen. Zo is in de Zweth bij de Woudse polder onderzocht op welke manier we oever beschermende constructies in kunnen zetten op plekken waar de oever beschermd moet worden tegen de golfslag van vaarverkeer. De oever beschermende constructies worden de komende jaren toegepast bij nieuwe en bestaande Natte Ecologische Zones.

Voor het aanbrengen van beschermende maatregelen langs bestaande natte ecologische zones is een jaarlijks bedrag van € 320.000 euro geraamd. Daarmee komt het totale bedrag voor de planperiode SGBP3 (2022-2027) voor de mitigerende maatregelen op € 1.900.000.

Monitoring effectiviteit

In het KRW programma is een afgestemd pakket aan maatregelen samengesteld die gezamenlijk tot doel hebben om de waterkwaliteit en aquatische ecologie te beschermen en verbeteren. Het gezamenlijk effect van de maatregelen wordt op dat niveau gemonitord via de Ecologische Sleutelfactoren (ESF's). Dit zijn de belangrijkste voorwaarden die nodig zijn voor een gezonde waternatuur en hierover wordt op bestuurlijk niveau gerapporteerd. De aanleg van natte ecologische zones, vismigratievoorzieningen en mitigerende maatregelen heeft een nauwe relatie met ESF 4 (habitatgeschiktheid) en ESF5 (verspreiding). Het is niet mogelijk om exact per individuele investering het rendement op het behalen van de KRW-doelstelling te bepalen.

Tegelijkertijd vindt monitoring van individuele maatregelen plaats om het ontwerp en functioneren te verbeteren. Bij aanleg van waternatuur en mitigerende maatregelen wordt bekeken of deze goed is uitgevoerd en of de natuur aanslaat, bij vismigratievoorzieningen wordt gekeken of het daadwerkelijk leidt tot het ontsluiten van gebieden voor vis.

16) Bijlagen

N.v.t.

Onderwerp Aanvraag investeringsplan en -krediet aanpak KRW opgave
 Waternatuur, vismigratie en mitigerende maatregelen 2022 - 2027
Dossiernummer 2389

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 12 oktober 2021, dossiernummer 2389;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit.

Overwegende dat:

De aanleg van waternatuur, vismigratievoorzieningen en mitigerende maatregelen onderdeel is van het vastgestelde Ontwerp KRW-programma 2022-2027 en nodig is voor het halen van de KRW-doelen in 2027

Gelet op:

Artikel 77 van de Waterschapswet

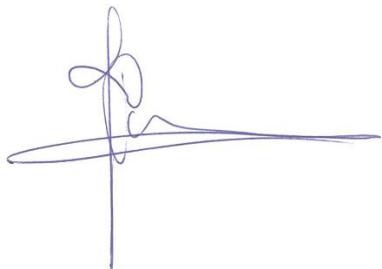
Besluit:

1. Het investeringsplan voor Waternatuur met de geraamde kosten ter hoogte van € 8.000.000 vast te stellen;
2. Het verzamelkrediet, ter hoogte van € 8.000.000 beschikbaar te stellen voor het aanleggen van Waternatuur.
3. Het investeringsplan voor vismigratievoorzieningen met de geraamde kosten ter hoogte van € 2.800.000 vast te stellen;
4. Het verzamelkrediet, ter hoogte van € 2.800.000 beschikbaar te stellen voor het aanleggen van vismigratievoorzieningen.
5. Het investeringsplan voor de mitigerende maatregelen met de geraamde kosten ter hoogte van € 1.900.000,- vast te stellen;
6. Het verzamelkrediet, ter hoogte van € 1.900.000 beschikbaar te stellen voor het aanbrengen van mitigerende maatregelen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 18 november 2021.

De verenigde vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 2389